ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.8.2020
COM(2020) 348 final

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011

1. Εισαγωγή:

Στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την κατάργηση των αποφάσεων 2001/76/ΕΚ και 2001/77/ΕΚ του Συμβουλίου[1] προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια σε επίπεδο Ένωσης. Η Επιτροπή, με τη σειρά της, υποχρεούται να εκπονεί ετήσια επισκόπηση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση τις πληροφορίες αυτές.

Η παρούσα ετήσια επισκόπηση καλύπτει το ημερολογιακό έτος 2017. Το πεδίο εφαρμογής της αφορά δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, δηλαδή «μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες» συναλλαγές, με προθεσμία αποπληρωμής 2 ετών και άνω. Η παρούσα επισκόπηση δεν καλύπτει τις συναλλαγές βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων[2] ούτε τις δραστηριότητες που διεξάγονται από ορισμένους οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων («ΟΕΠ») εκτός του τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων (όπως η ασφάλιση των επενδύσεων). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σε ορισμένα κράτη μέλη, η λειτουργία οργανισμού εξαγωγικών πιστώσεων επιτελείται από ασφαλιστική εταιρεία που ενεργεί βάσει δημόσιας εντολής. Η παρούσα επισκόπηση καλύπτει μόνο τις δραστηριότητες του δημόσιου τομέα αυτών των εταιρειών.

Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ψήφισμα που εγκρίθηκε στις 2 Ιουλίου 2013 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πρώτη περίοδο αναφοράς βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011[3] και επέστησε την προσοχή των κρατών μελών ιδίως στις συστάσεις που περιέχονται στο εν λόγω ψήφισμα —όπως στη σύσταση προς την ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για τις εξαγωγικές πιστώσεις και προς την Επιτροπή για την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της μεθοδολογίας υποβολής εκθέσεων. Κατά τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος εγγράφου, τα κράτη μέλη επανεξετάζουν μια επικαιροποίηση της μεθοδολογίας για την υποβολή εκθέσεων.

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το ημερολογιακό έτος 2017:

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων έχουν υποβληθεί από τα ακόλουθα κράτη μέλη: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία.

Τα υπόλοιπα επτά κράτη μέλη (Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία και Μάλτα) δεν είχαν ενεργά προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1233/2011 κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

---

[1] ΕΕ L 326 της 8.12.2011, σ. 45.

[2] Στις εν λόγω συναλλαγές εφαρμόζεται η ανακοίνωση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.

[3] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 2ας Ιουλίου 2013, σχετικά με την πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες των οργανισμών εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών [2012/2320(INI)].

3. Ανάλυση των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων:

α) Γενικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες:

Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1233/2011] ορίζει τους γενικούς κανόνες για τις συναλλαγές και τα προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων. Μολονότι οι περισσότερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν δημιουργήσει ΟΕΠ, το εύρος και το είδος των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων που παρέχονται, καθώς και οι οργανωτικές δομές των ΟΕΠ, διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών.

Σε ορισμένα κράτη μέλη ο ΟΕΠ είναι κρατική υπηρεσία ή οργανισμός. Σε άλλα κράτη μέλη, όπως αναφέρεται ανωτέρω, τα καθήκοντα αυτά ασκούνται από ασφαλιστική εταιρεία βάσει δημόσιας εντολής και υπό την εποπτεία της κυβέρνησης. Δεν είναι ασυνήθιστο για τα κράτη μέλη που προσφέρουν διάφορες κατηγορίες στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων να διαθέτουν περισσότερους από έναν ΟΕΠ (π.χ. έναν οργανισμό που να παρέχει δημόσια στήριξη με τη μορφή εγγυήσεων ή υπό μορφή ασφάλισης για εμπορικά δάνεια και έναν άλλον οργανισμό ο οποίος, παραδείγματος χάρη, να δανείζει άμεσα ή να παρέχει στήριξη επιτοκίου).

Το 2017, 21 κράτη μέλη της ΕΕ παρείχαν προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011. Συνολικά 29 διαφορετικοί οργανισμοί και κρατικές υπηρεσίες είχαν την ευθύνη για τη διαχείριση αυτών των προγραμμάτων.

Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη διευρύνουν την εργαλειοθήκη των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεών τους. Όσον αφορά τα είδη στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων που προσφέρονται από τους ευρωπαϊκούς ΟΕΠ, η πλέον συνηθισμένη μορφή τους εξακολουθεί να είναι η «καθαρή κάλυψη» (δηλ. η συγκεκριμένη εξαγωγική συναλλαγή χρηματοδοτείται από εμπορική τράπεζα, στην οποία ο ΟΕΠ παρέχει εγγύηση ή κάλυψη υπό μορφήν ασφάλισης). Κατά την περίοδο αναφοράς και τα 21 κράτη μέλη που παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 πρόσφεραν στήριξη αυτού του είδους. Η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών πρόσφερε επίσης άλλες μορφές στήριξης που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 και εμπίπτουν στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης,[4] όπως η άμεση δανειοδότηση ή χρηματοδότηση (όταν η χρηματοδότηση παρέχεται απευθείας από το ΕΕΣ και όχι από εμπορική τράπεζα)[5] ή αναχρηματοδότηση[6]. Αρκετές ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων αναφέρουν επίσης ρητά τη χρηματοδότηση έργων[7], τη συνδεδεμένη βοήθεια[8] και/ή τη δανειοδότηση των ΜΜΕ[9].

Γενικά, κατά τα τελευταία έτη έχει επιτευχθεί υψηλότερος βαθμός συμμόρφωσης, καθώς ο Διακανονισμός του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης έφτασε να καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες διαφορές, καθώς καθιστούν δύσκολη τη διενέργεια διεξοδικής σύγκρισης. Πρώτον, τα κράτη μέλη —στο πλαίσιο των γενικών μορφών στήριξης των εξαγωγικών πιστώσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο— έχουν αναπτύξει ευρύ φάσμα προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων. Εξάλλου, μολονότι ένα συγκεκριμένο προϊόν μπορεί

[4] Ο Διακανονισμός του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης, όπως ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Ένωσης, περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού.
[5] Το Βέλγιο, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Τσεχική Δημοκρατία.
[6] Η Ουγγαρία, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.
[7] Η Γερμανία, η Δανία, η Ιταλία και οι Κάτω Χώρες.
[8] Η Αυστρία, η Δανία, η Ισπανία, η Ουγγαρία και η Πολωνία.
[9] Η Βουλγαρία, η Δανία και η Ρουμανία.

να είναι κοινό σε πολλούς ΟΕΠ, οι σχετικοί με αυτό όροι και προϋποθέσεις μπορεί να μην είναι οι ίδιοι. Δεύτερον, ο αντίκτυπος ενός προγράμματος εξαγωγικών πιστώσεων προφανώς εξαρτάται επίσης από τα χαρακτηριστικά της εθνικής οικονομίας και τις ικανότητες του ιδιωτικού χρηματοπιστωτικού τομέα.

Υπό το πρίσμα αυτών των επιφυλάξεων, ο κατωτέρω πίνακας που παραθέτει τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο από τις 31 Δεκεμβρίου 2017 παρέχει τουλάχιστον μια γενική ιδέα για το μέγεθος των μεγαλύτερων καθεστώτων εξαγωγικών πιστώσεων με στήριξη τύπου «καθαρής κάλυψης».[10]

Δημόσια στήριξη με τη μορφή «καθαρής κάλυψης» το 2017 (σε δισ. ευρώ) **Η μεγαλύτερη στην ΕΕ σύμφωνα με τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο**	
Γερμανία	85,8
Γαλλία	69,2
Σουηδία	34,8
Ιταλία	25,6
Κάτω Χώρες	24,4

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, οι ευρωπαϊκοί ΟΕΠ δραστηριοποιούνται σε ευρύ φάσμα τομέων, πέρα από το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011. Ο εν λόγω κανονισμός καλύπτει κυρίως τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων (όπως ορίζονται από τον Διακανονισμό του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης). Ωστόσο, πολλοί ευρωπαϊκοί ΟΕΠ προσφέρουν επίσης προϊόντα, όπως βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις, επιστολές εγγύησης πιστώσεων, εγγυήσεις κατασκευαστικού κινδύνου και προϊόντα ασφάλισης επενδύσεων. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι αρκετά κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει τομεακά προϊόντα εξαγωγικών πιστώσεων, για παράδειγμα για την κατασκευή αεροσκαφών, τη ναυπηγική βιομηχανία και τη σιδηροδρομική υποδομή. Είναι χρήσιμο να λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο αυτό κατά την εκτίμηση του ευρύτερου οικονομικού ρόλου των ΟΕΠ.

Αναλυτικές πληροφορίες παρέχονται στα τμήματα ΙΙ και IV του προτύπου υποβολής εκθέσεων το οποίο χρησιμοποιείται για τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων, καθώς και για τις γενικές ετήσιες εκθέσεις, και στο οποίο πολλά κράτη μέλη αναφέρονται ρητώς.

Γενικά, οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων παρέχουν χρήσιμα χρηματοοικονομικά στοιχεία σχετικά με τα προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων του 2017. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, η εν λόγω υποβολή εκθέσεων πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο του αντίστοιχου κράτους μέλους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ορισμένες διαφορές στην παρουσίαση. Η

[10] Αξίζει να σημειωθεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έχει επίσης εγγράψει συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο ύψους 23,1 δισ. λιρών στερλινών στις 31 Μαρτίου 2018.

Επιτροπή δεν διατυπώνει ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τις χρηματοοικονομικές πτυχές των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων[11].

β) Αντιμετώπιση των «περιβαλλοντικών κινδύνων που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους»:

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων τους, τα κράτη μέλη *«περιγράφουν με ποιον τρόπο οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους λαμβάνονται υπόψη στις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων των ΟΕΠ τους που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης.»*.

Οι ΟΕΠ εξακολουθούν να αξιολογούν τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και τα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει περαιτέρω εσωτερικές διαδικασίες για την αξιολόγηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν. Όταν οι σχετικοί κίνδυνοι θεωρούνται απαράδεκτοι ή δυσανάλογοι, δεν παρέχεται κάλυψη[12]. Όταν οι κίνδυνοι θεωρούνται αποδεκτοί, η στήριξη εξαγωγικών πιστώσεων υπόκειται συνήθως σε όρους και εξαρτάται από τα μέτρα μετριασμού και τη συμμόρφωση με ορισμένα πρότυπα.[13] Η σύγκλιση σε πρακτικές αποδεικνύεται, για παράδειγμα, με την εφαρμογή διαφόρων διαδικασιών αξιολόγησης ανάλογα με το είδος και την κατηγορία των συναλλαγών που περιγράφονται ρητά από ορισμένα κράτη μέλη.[14]

Η παράγραφος 2 του παραρτήματος Ι αναφέρει τόσο περιβαλλοντικούς κινδύνους όσο και «άλλους σχετικούς κινδύνους». Σε γενικές γραμμές, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, τα κράτη μέλη εξακολούθησαν να ερμηνεύουν ευρέως τους περιβαλλοντικούς και τους συναφείς κινδύνους.

Οι συναλλαγές αξιολογούνται όχι μόνο με περιβαλλοντικές αλλά και με πολλές άλλες εκτιμήσεις. Για παράδειγμα, αρκετά κράτη μέλη αναφέρονται ρητά στις κοινωνικές επιπτώσεις[15], καθώς και στα ανθρώπινα δικαιώματα[16]. Οι εν λόγω κίνδυνοι μπορούν να αξιολογούνται από εξωτερικούς ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες[17] ή, όλο και περισσότερο, από ειδικευμένο προσωπικό σε κάθε ΟΕΠ[18].

Επιπλέον, σχεδόν όλα τα κράτη μέλη αναφέρονται, ειδικότερα, στις διαδικασίες που σκιαγραφούνται στη σύσταση του ΟΟΣΑ για κοινές προσεγγίσεις όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και όσον αφορά τη δέουσα περιβαλλοντική και κοινωνική επιμέλεια («κοινές προσεγγίσεις»), οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές και έχουν αποκτήσει κανονιστικό αντίκτυπο ακόμη και πέραν του ΟΟΣΑ.

[11] Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 1, η ισχύουσα διαδικασία υποβολής εκθέσεων εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των προνομίων που έχουν τα όργανα των κρατών μελών τα οποία ασκούν την εποπτεία των εθνικών προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων.

[12] Π.χ. η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο και η Πορτογαλία

[13] Π.χ. το Βέλγιο, η Γαλλία, η Δανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σλοβενία.

[14] Π.χ. το Βέλγιο, η Γερμανία, η Δανία και η Σλοβακική Δημοκρατία.

[15] Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία.

[16] Αυστρία, Γερμανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

[17] Π.χ. Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακική Δημοκρατία.

[18] Π.χ. Βέλγιο.

Πολλά κράτη μέλη αναφέρουν ότι εφαρμόζουν τις κοινές προσεγγίσεις πέρα από το συνιστώμενο πεδίο, προκειμένου να ενισχυθεί ο έλεγχος σε ακόμη μεγαλύτερο εύρος συναλλαγών.[19] Τα κράτη μέλη υπερβαίνουν επίσης τις κοινές προσεγγίσεις και τη συγκριτική αξιολόγηση με βάση άλλα διεθνή πρότυπα, επιπλέον των κοινών προσεγγίσεων. Τα εν λόγω πρότυπα περιλαμβάνουν τις πολιτικές διασφάλισης της Παγκόσμιας Τράπεζας[20], τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα[21], τις αρχές του Παγκόσμιου Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών[22], τη Διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία[23], τις αρχές του Ισημερινού[24], τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις[25] και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις[26]. Μια άλλη πρόσφατη τάση είναι η ενσωμάτωση πρωτοβουλιών σχετικά με την κλιματική αλλαγή σ' αυτό το πλαίσιο, όπως η αναφορά στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή[27]. Τέλος, ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν επίσης τη συνεχή δέσμευσή τους για τη βελτίωση και την ανάπτυξη των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών. Η Φινλανδία, π.χ., επισήμανε τη συμμετοχή της σε ομάδες εργασίας μεταξύ ΟΕΠ που αναζητούν κοινές προσεγγίσεις για περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, καθώς και ευρύτερες διεθνείς προσπάθειες για τη δημιουργία κοινών κανόνων με σκοπό την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού.

γ) Άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων

Εκτός από τις πληροφορίες που προαναφέρονται στο σημείο 3 στοιχεία α) και β), οι 21 ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων δείχνουν επίσης ότι τα κράτη μέλη έχουν καταρτίσει πολιτικές για τις εξαγωγικές πιστώσεις που αφορούν γενικότερα το περιβάλλον, την καταπολέμηση της δωροδοκίας και τη βιώσιμη δανειοδότηση προς χώρες με χαμηλό εισόδημα. Οι τρεις συστάσεις του ΟΟΣΑ[28] διαδραματίζουν σημαντικό —αλλά όχι αποκλειστικό— ρόλο. Επίσης, τα κράτη μέλη που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ εφαρμόζουν τα εν λόγω μέσα ή προτίθενται να το πράξουν. Για παράδειγμα, η Βουλγαρία εφαρμόζει τη σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δωροδοκία. Πολλά κράτη μέλη αναφέρουν, ειδικότερα, ότι οι «κοινές προσεγγίσεις» εφαρμόζονται πέραν του πεδίου εφαρμογής που ορίζεται από τον ΟΟΣΑ[29]. Επιπλέον, οι πολιτικές των κρατών μελών τροφοδοτούνται από τα διεθνή πρότυπα[30] και το ευρύτερο κεκτημένο της ΕΕ. Οι αναφορές σε «στόχους», «πρότυπα» και «κατευθυντήριες γραμμές» της ΕΕ αποδεικνύουν ότι λαμβάνονται υπόψη τόσο οι δεσμευτικοί

[19] Η Γερμανία, η Ισπανία, η Ιταλία και οι Κάτω Χώρες.
[20] Η Σλοβακική Δημοκρατία.
[21] Η Γερμανία, η Δανία, η Σουηδία και η Φινλανδία.
[22] Η Σουηδία.
[23] Οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία.
[24] Το Ηνωμένο Βασίλειο.
[25] Οι Κάτω Χώρες και η Σλοβακική Δημοκρατία.
[26] Η Σουηδία.
[27] Η Φινλανδία.
[28] 1. Σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις για τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και σχετικά με την περιβαλλοντική και την κοινωνική δέουσα επιμέλεια (*«κοινές προσεγγίσεις»*), 2. Σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δωροδοκία και τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. 3. Οι αρχές και οι κατευθυντήριες γραμμές για την προαγωγή βιώσιμων πρακτικών δανεισμού κατά τη χορήγηση εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης σε χώρες χαμηλού εισοδήματος
[29] Η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.
[30] Για λεπτομέρειες, βλ. κατάλογο ανωτέρω, σημείο 3β).

όσο και οι μη δεσμευτικοί κανόνες δικαίου και ότι το πνεύμα του νόμου είναι εξίσου σημαντικό με το γράμμα του νόμου.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη αναφέρουν όλο και περισσότερο πρόσθετους στόχους ή προβληματισμούς πολιτικής οι οποίοι συμπληρώνουν εκείνους που αποτυπώνονται στις κοινές προσεγγίσεις. Ορισμένα παραδείγματα είναι η κοινωνική βιωσιμότητα[31] και η πρόληψη της φοροδιαφυγής.[32] Σε αρκετές περιπτώσεις, οι εν λόγω ΟΕΠ έχουν αναπτύξει οι ίδιοι συναφή μέσα. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η πολιτική εταιρικής κοινωνικής ευθύνης[33], που, κατά κανόνα, συνεπάγεται όχι μόνο εσωτερικές προσπάθειες αλλά και εκ του σύνεγγυς διάλογο με τους πελάτες των ΟΕΠ.[34]

Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, στις νέες τάσεις περιλαμβάνεται η έμφαση στη βιωσιμότητα[35] και στη μείωση των εκπομπών[36]. Όπως και κατά τις προηγούμενες περιόδους αναφοράς, πολλά κράτη μέλη τονίζουν την ιδιαίτερη σημασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Σχεδόν όλες οι εκθέσεις εξακολουθούν να εκφράζουν την υποστήριξή τους για την ανάπτυξη της διάστασης των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο πλαίσιο των νέων κοινών προσεγγίσεων.

Σε γενικές γραμμές, οι πολιτικές των κρατών μελών σχετικά με τους ΟΕΠ τείνουν να συγκλίνουν. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα μέτρα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας. Πολλά κράτη μέλη απαιτούν υπογεγραμμένη δήλωση των εμπλεκόμενων μερών για τη μη συμμετοχή τους σε δωροδοκία και αναφέρουν ρητά ότι η κάλυψη ακυρώνεται αυτόματα σε περίπτωση που διαπιστωθεί δωροδοκία.[37] Όλο και περισσότερα κράτη μέλη αναφέρουν επίσης τη σημασία της παρακολούθησης[38] και παροτρύνουν ενεργά τις τράπεζες και τους εξαγωγείς να αναπτύξουν δικά τους μέτρα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας.[39]

Πολλά κράτη μέλη έχουν αναπτύξει τα δικά τους μέσα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και της διαφθοράς, πέρα από τη συμμόρφωσή τους με τις «κοινές προσεγγίσεις», όπως π.χ. μέτρα για την καταγγελία παρατυπιών.[40] Τα μέτρα κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εξακολουθούν να παρατίθενται κατά προτεραιότητα,[41] παράλληλα με την πρόληψη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.[42]

Ομοίως, η σύγκλιση αποδεικνύεται από τη στενή συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η οποία αναφέρθηκε από πολλά κράτη μέλη όσον αφορά τις βιώσιμες πρακτικές δανεισμού προς χώρες με χαμηλό εισόδημα.[43]

Τα κράτη μέλη μεριμνούν επίσης ώστε να εξασφαλίζουν ότι οι ΟΕΠ λειτουργούν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια, τηρώντας παράλληλα την εμπιστευτικότητα που ενδέχεται να είναι απαραίτητη για τις εμπορικές συναλλαγές. Αρκετά κράτη μέλη δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα αυτό στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το 2017.[44]

---

[31] Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ρουμανία και Σλοβακική Δημοκρατία.
[32] Η Σουηδία.
[33] Ιταλία, Κάτω Χώρες, Σλοβενία και Σουηδία.
[34] Π.χ. Βέλγιο.
[35] Π.χ. η Ισπανία, η Ιταλία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Τσεχική Δημοκρατία.
[36] Το Βέλγιο και η Δανία.
[37] Π.χ. η Βουλγαρία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Δανία, το Λουξεμβούργο, η Πορτογαλία και η Ρουμανία.
[38] Το Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία.
[39] Το Βέλγιο, η Γερμανία και η Δανία.
[40] Η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.
[41] Η Σουηδία.
[42] Η Σουηδία.
[43] Π.χ. η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες και η Ουγγαρία.
[44] Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Σλοβακική Δημοκρατία και Σουηδία.

Βάσει των εκθέσεών τους, τα κράτη μέλη φαίνεται να έχουν ενσωματώσει τις κοινές προσεγγίσεις του ΟΟΣΑ στις πολιτικές τους για τις εξαγωγικές πιστώσεις. Επιπλέον, όπως αποδεικνύεται από την πληθώρα προβληματισμών που εκτίθενται ανωτέρω, οι κοινές προσεγγίσεις θεωρούνται συχνά ελάχιστο πρότυπο. Σε πολλούς τομείς, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα δικά τους επιπλέον μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η στήριξη εξαγωγικών πιστώσεων παρέχεται μόνο για συναλλαγές που πληρούν ένα αυστηρό σύνολο προτύπων τα οποία εκτείνονται από περιβαλλοντικές έως κοινωνικές πτυχές.

δ) Συμμόρφωση των ΟΕΠ με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης:

Προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 να υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, στην οποία υποβάλλονται, σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, ορισμένα χρηματοοικονομικά και επιχειρησιακά στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεών τους, στην οποία περιλαμβάνονται επίσης πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 3, «*η Επιτροπή εκπονεί ετήσια επισκόπηση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση τις πληροφορίες αυτές, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης όσον αφορά τη συμμόρφωση των ΟΕΠ προς τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης*».

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) παραθέτει, στο άρθρο 3, τους γενικούς στόχους της Ένωσης[45] και, στο άρθρο 21, τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

Όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική της ΕΕ, γίνεται αναφορά στις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης στο άρθρο 206 και στο άρθρο 207 πρώτο εδάφιο της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όλα τα κράτη μέλη που υποβάλλουν εκθέσεις παρέχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι έχουν θεσπίσει πολιτικές που συνοδεύουν τη διαχείριση των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων τα οποία συνάδουν με τους στόχους της ΕΕ. Οι συστάσεις πολιτικής για τις εξαγωγικές πιστώσεις που αναπτύσσονται από τον ΟΟΣΑ —τον μόνο διεθνή οργανισμό που έχει αναπτύξει μέχρι σήμερα εξειδικευμένους κανόνες στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής— χρησιμοποιούνται συχνά και, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι δραστηριότητες των κρατών μελών τις υπερβαίνουν.

Προκειμένου να διευρυνθεί η ικανότητα της Επιτροπής να αξιολογεί περαιτέρω τις δραστηριότητες των κρατών μελών, η Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και κατόπιν διαβουλεύσεων με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, πρότεινε στα κράτη μέλη να επεκτείνουν το εύρος και το επίπεδο λεπτομέρειας των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων. Το αναθεωρημένο και διευρυμένο υπόδειγμα για την υποβολή εκθέσεων τελεί, επί του παρόντος, υπό συζήτηση με τα κράτη μέλη.

[45] Μεταξύ άλλων, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της ΣΕΕ, στις σχέσεις της με τον ευρύτερο κόσμο, η Ένωση «συμβάλλει στην [...] αειφόρο ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών».

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να εκδώσει δήλωση σχετικά με το κατά πόσον τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης· η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποίησε την ετήσια επισκόπησή της σύμφωνα με το παράρτημα 1. Ως εκ τούτου, η επισκόπηση της Επιτροπής βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη και δεν μπορεί να θεωρηθεί οριστική. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων παρέχουν ισχυρά στοιχεία ότι οι ΟΕΠ είναι σύμφωνοι με τα άρθρα 3 και 21 της ΣΕΕ και δεν παρέχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη μη συμμόρφωση οποιουδήποτε κράτους μέλους. Ασφαλώς, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπορεί να επιθυμούν να θέτουν για τα ίδια από κοινού πιο φιλόδοξους πολιτικούς στόχους. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να διευκολύνει και να προωθήσει διοργανικό διάλογο για το θέμα αυτό, αλλά, εν τω μεταξύ, πρέπει να πραγματοποιεί την αξιολόγησή της σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 3.

Όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις διεθνείς υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις βάσει του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού, δεν υπήρξαν διαφωνίες σε επίπεδο ΠΟΕ σχετικά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την περίοδο αναφοράς. Το 2017 δεν υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελίες σχετικά με πιθανές παραβάσεις της ενωσιακής νομοθεσίας από οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων.